10. Varhaiskasvatus Vuojalahden päiväkodissa

Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostaman kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. (Opetushallitus, oph.fi.) Jokaisella alle kouluikäisellä lapsella on laissa säädetty oikeus saada varhaiskasvatusta. Lapsen huoltajat päättävät lapsensa osallistumisesta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksen toimintaa määrittää varhaiskasvatuslaki, missä säädetään mm. varhaiskasvatuksen toimintamuodoista, lapsiryhmien koosta ja henkilöstömitoituksesta suhteessa lasten lukumäärään sekä henkilöstön kelpoisuusehdoista. Valtakunnallinen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (Opetushallitus) ohjaa mm. varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa, kuten sitä mitä ja miten varhaiskasvatuksessa opitaan.

Varhaiskasvatuksen järjestäminen ja lapsikerroin

Varhaiskasvatusta voidaan järjestää päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai avoimena varhaiskasvatustoimintana (esim. kerho- ja leikkitoiminta). Päiväkodissa alle 3-vuotiaan lapsen lapsikerroin on 1,75 ja 3 vuotta täyttäneen lapsen lapsikerroin on 1. Päiväkodin lapsiryhmässä päiväkohtainen lapsikerroin voi olla korkeintaan 21. Tämä tarkoittaa sitä, että 3 vuotta täyttäneitä lapsia voi olla päiväkotiryhmässä enintään 21 lasta yhtäaikaisesti paikalla ja alle 3-vuotiaita lapsia enintään 12 lasta. Jokaista lapsikertoimeltaan 7 lasta kohden tulee lapsiryhmässä olla yksi kasvatusvastuullinen työntekijä. Päiväkodin lapsiryhmässä tulee työskennellä vähintään yksi varhaiskasvatuksen opettaja. Varhaiskasvatuksen opettajan tehtävänkuvaan kuuluu mm. vastuu lapsiryhmän suunnitelmallisesta pedagogisesta toiminnasta sekä vastuu lasten henkilökohtaisista lakisääteisistä varhaiskasvatussuunnitelmista. Päiväkodissa kasvatusvastuullista henkilökuntaa ovat varhaiskasvatuksen opettajien lisäksi varhaiskasvatuksen sosionomit sekä varhaiskasvatuksen lastenhoitajat.

Perhepäivähoitoa voidaan järjestää varhaiskasvatuksen tiloissa tai perhepäivähoitajan kotona. Perhepäivähoidossa jokaisen lapsen lapsikerroin on 1 riippumatta lapsen iästä. Lapsia voi olla perhepäivähoitajaa kohden enintään neljä lasta. Perhepäivähoitoa voidaan järjestää myös ryhmäperhepäivähoito -muotoisena, milloin lapsiryhmässä voi olla korkeintaan 12 alle kouluikäistä lasta ja kolme hoitajaa, joista yhdellä tulee olla varhaiskasvatuksen lastenhoitajan pätevyys tai vaihtoehtoisesti kahdeksan lasta ja kaksi ryhmäperhepäivähoitajaa. Perhepäivähoidossa perhepäivähoitajan vastuulla ovat myös varhaiskasvatustoiminnan ylläpidolliset tehtävät, kuten ruuan valmistaminen ja siivoustehtävät.

Varhaiskasvatus-muoto	Lapsikerroin alle 3-vuotias	Lapsikerroin yli 3-vuotias	Lapsia laskennallisesti per kasv.vast. työntekijä	Maksimi ryhmäkoko laskennallisesti
päiväkoti	1,75	1	7	21
(ryhmä/)perhe-päivähoito	1	1	4	4-12

Taulukko 7. Lapsikerroin ja ryhmäkoko.

10.1 Kangasniemen varhaiskasvatuksen nykytila

Kangasniemen varhaiskasvatus käsittää nykyisellään kolme varhaiskasvatusyksikköä sekä kaksi perhepäivähoidon ryhmää. Varhaiskasvatusyksiköistä Kalliolan päiväkoti sijaitsee Kangasniemen kirkonkylällä ja toimii myös vuoro- ja varahoidon yksikkönä. Muita varhaiskasvatusyksiköitä ovat Vuojalahden päiväkoti Vuojalahden koulun yhteydessä sekä Koittilan ryhmäperhepäivähoidon ryhmä Koittilan koulun yhteydessä. Kaksi perhepäivähoidon lapsiryhmää sijaitsevat Kangasniemen kirkonkylällä. Varhaiskasvatus järjestää lisäksi esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta Kalliolan, Vuojalahden ja Koittilan kouluilla sekä aamuhoitoa ja iltapäivätoimintaa 1.–2. luokan oppilaille Koittilan ja Vuojalahden kouluilla ja Kalliolan koululla aamuhoitoa 1.–2. luokan oppilaille.

Varhaiskasvatuksessa oli 1–5-vuotiaita lapsia 27.3.2026 yhteensä 114 lasta, minkä lisäksi varhaiskasvatus järjesti esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta yhteensä 21 lapselle sekä aamuhoitoa ja iltapäivätoimintaa yhteensä 30:lle 1.–2. luokan oppilaalle. Kalliolan päiväkodilla oli yhteensä 90 lasta sekä 17 lasta esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa Kalliolan koululla. Vuojalahden päiväkodilla oli yhteensä kymmenen lasta sekä kaksi lasta esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa Vuojalahden koululla. Lisäksi Vuojalahden koululla oli neljä 1.–2. luokan oppilasta iltapäivätoiminnassa. Koittilan ryhmäperhepäivähoidossa oli yhteensä seitsemän lasta sekä kaksi lasta esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa Koittilan koululla. Lisäksi Koittilan koululla oli yksi 1.–2. luokan oppilas iltapäivätoiminnassa. Perhepäivähoidon ryhmissä kirkonkylällä oli yhteensä seitsemän lasta.

Varhaiskasvatusyksikkö 27.3.2026	**Lasten määrä: 1–5-vuotiaat**	**Lasten määrä: esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus**	**Lasten määrä:1.–2. luokkalaisten aamuhoito ja/tai iltapäivätoiminta**
Kalliolan päiväkoti	90	17	25
Vuojalahden päiväkoti	10	2	4
Koittilan ryhmäperhepäivähoito	7	2	1
Kirkonkylän perhepäivähoito	7	-	-
Yhteensä	114	21	30

Taulukko 8. Varhaiskasvatukseen osallistuvat lapset Kangasniemen kunnassa 27.3.2026.

Kalliolan päiväkodissa työskenteli 17 vakinaista sekä neljä määräaikaista työntekijää. Kalliolan koululla esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa työskenteli yksi vakinainen ja kolme määräaikaista työntekijää. Vuojalahden päiväkodilla työskenteli kolme vakinaista ja kaksi määräaikaista työntekijää. Koittilan ryhmäperhepäivähoidossa työskenteli yksi vakinainen ja kaksi määräaikaista työntekijää. Perhepäivähoidon ryhmissä työskenteli kaksi vakinaista perhepäivähoitajaa. Varhaiskasvatuksessa työskenteli lisäksi määräaikainen kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Varhaiskasvatuksessa työskenteli työsuhteessa yhteensä 36 työntekijää sekä virkasuhteessa vakinainen päiväkodin johtaja ja varhaiskasvatuksen johtaja.

Syntyvyys Kangasniemen kunnassa

Kangasniemen kunnan syntyvyysennuste on tulevina vuosina keskimäärin 20 lasta vuodessa. Syntyvyys vaihtelee vuosittain ja myös alueittain Kangasniemen sisällä. Esimerkiksi vuonna 2025 Kangasniemellä syntyi 32 lasta, joista 7 lasta asui Vuojalahden alueella, kun taas vuonna 2024 syntyi 19 lasta, joista kaikki asuivat Vuojalahden alueen ulkopuolella.

Vuosi	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Alle 1-vuotiaiden lkm kunnassa	21	21	21	20	20	20	19	19	19	19

Taulukko 9. Väestöennuste. Tilastokeskus 2026.

Olettaen, että kunnassa syntyy keskimäärin 20 lasta vuosittain, varhaiskasvatusikäisiä 1–5-vuotiaita lapsia tulee olemaan kunnassa noin 100 lasta kunakin vuonna. Varhaiskasvatukseen osallistumisprosentti on vaihdellut Kangasniemellä 81–89 % välillä vuosina 2023–2025. Olettaen, että noin 90 % prosenttia varhaiskasvatusikäisistä 1–5-vuotiaista lapsista osallistuu jatkossa kunnan varhaiskasvatukseen, tämä tarkoittaa noin 90 lasta vuosittain.

Syntyvyys Vuojalahden alueella

Vuojalahden alueella asuvien lasten lukumäärä ikäluokassa 2023–2026 vuonna syntyneet on noin 10,5 % Kangasniemen kunnassa asuvasta vastaavasta ikäluokasta.

Peilaten Tilastokeskuksen (2026) väestöennusteeseen Kangasniemen kunnassa vuosina 2026–2035, on tämän mukaan odotettavissa, että Vuojalahden alueella syntyy keskimäärin kaksi lasta vuodessa.

Vuosi	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Alle 1-vuotiaiden lkm Vuojalah-dessa	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Taulukko 10. Syntyvyys Vuojalahden alueella.

10.2 Vuojalahden päiväkodin lapsimääräennuste

27.3.2026 Vuojalahden päiväkodilla oli 1–5-vuotiaita lapsia yhteensä 10 lasta.

Vuojalahden päiväkotiin on hakenut yhteensä 7 uutta 2025 vuonna syntynyttä lasta, jotka aloittavat varhaiskasvatuksessa toimintavuoden 2026–2027 aikana.

Perustuen 27.3.2026 varhaiskasvatuksessa olevaan tietoon, Vuojalahden päiväkodilla on syksyllä 2027 yhteensä ainakin 13 lasta, joista seitsemän lasta alle 3-vuotiaita ja kuusi lasta yli 3-vuotiaita (lapsikerroin 18,25/21) ja syksyllä 2028 yhteensä ainakin kymmenen lasta, joista kaikki lapset ovat 3 vuotta täyttäneitä (lapsikerroin 10/21). Kun huomioidaan lisäksi Vuojalahden alueen

syntyvyysennuste sekä Kangasniemen kunnan varhaiskasvatuksen osallistumisprosentti, näyttää Vuojalahden päiväkodin lapsikertoimen ennuste vaihtelevan 7,5–12,5/ 21 välillä vuosina 2028–2032.

Kuva 1. Vuojalahden päiväkodin lapsimääräennuste vuosina 2027–2032. (kr. = lapsikerroin)

10.3 Vuojalahden päiväkodin tilat

Vuojalahden päiväkoti sijaitsee samassa rakennuksessa Vuojalahden koulun kanssa (kts. Koulukiinteistöjen kunto, Vuojalahden koulu). Tilanteessa, missä Vuojalahden koulu päätettäisiin lakkauttaa, mutta Vuojalahden päiväkoti päätettäisiin säilyttää toiminnassa, Vuojalahden päiväkoti jatkaisi toimintaansa nykyisen koulun tiloissa.

Vuojalahden koulurakennuksesta peritään sivistys- ja hyvinvointipalveluilta kuukausittainen sisäinen vuokra -3 207 euroa (yht. -38 484 e vuodessa). Vuokra kattaa sekä koulun että varhaiskasvatuksen tilojen käytön ja tämä muodostaa pohjan rakennuksen kustannusten kattamiselle. Varhaiskasvatuksen osuus Vuojalahden kiinteistön sisäisistä vuokramenoista oli vuonna 2025 yht. -14 544 € ja vuoden 2026 talousarviossa on sisäisille vuokramenoille varattu yht. -15 393 €.

Koulurakennuksen kulurakenne muodostuu käyttö- ja korjauskustannuksista sekä poistoista. Vuosittainen kokonaiskustannus vaihtelee hieman energiakustannusten mukaan. Kylminä talvina

sähkönkulutus kasvaa ja se näkyy suoraan kustannuksissa. Sähkölaskun suuruus on vuodessa arviolta 10 000–15 000 euroa. Mikäli koulupuoli ei olisi käytössä ja lämpötilaa voitaisiin laskea 15 asteeseen, arvioitu säästö olisi korkeintaan noin 3 000–4 000 euroa vuodessa.

On myös syytä huomioida pitkän aikavälin näkökulma: rakennukseen tarvitaan tulevina vuosina suurempia korjaus- ja investointitoimenpiteitä, kuten kaikkiin vanhempiin kiinteistöihin. Tämänhetkisen arvion mukaan seuraavat viisi vuotta voidaan edetä pienillä ja säännöllisillä korjauksilla ilman suurempia investointeja.

Nykyiset Vuojalahden päiväkodin tilat asettavat käytettävyyden kannalta haasteita varhaiskasvatukselle. Tiloja ei ole alun perin suunniteltu päiväkotikäyttöön ja tilat ovat päiväkotiryhmälle ahtaat. Erityisesti eteistilan ahtaus aiheuttaa haasteita päiväkodin arjessa, minkä lisäksi wc-tilat ovat pienet. Päiväkodin tiloissa on myös heikosti jakotilaa leikeille ja erilaisille varhaiskasvatuksen toiminnoille. Nykyisen koulun käytössä olevissa tiloissa on jyrkät portaat rakennuksen toiseen kerrokseen, jotka eivät sovellu varhaiskasvatuksen pienten lasten käyttöön. Päiväkodin portaat sisältä ulos pihalle ovat myös jyrkät ja vaativat aikuisen valvontaa ja ohjausta lasten käytössä.

Syksyllä 2025 toteutetussa käyttäjäkyselyssä Vuojalahden päiväkodin henkilökunta arvioi päiväkodin tilojen toimivuuden, esteettömyyden ja monikäyttöisyyden huonoksi. Kyselyn yhteenvetona Vuojalahden päiväkodin tilat saivat arvosanan 3,11/ 5. Toimivana nähtiin tilojen kodinomaisuus ja kehitettävänä asiana todettiin, että tilat eivät palvele toimintaa.

Kohde/rakennus	Toiminnallisuuspisteet	Toimivat asiat	Kehitettävät asiat
Vuojalahden päiväkodin tilat (koululla)	3,11	Kodinomaisuus	Tilat eivät palvele toimintaa

Kohde	Käyttöaste 8–16	Käyttöaste ilta/yklp	Toimivuus	Merkitys	Sijainti	Esteettömyys	Monikäyttöisyys
Vuojalahden päiväkoti	●	●	●	●	●	●	●

Kuvakaappaukset: Sivistyksen kohteiden käyttäjäkyselyiden tulokset - Kangasniemen kunnan kiinteistöstrategia 17.12.2025.
Punainen: huono – Keltainen: kohtalainen – Vihreä: hyvä

Varhaiskasvatuslaki määrittää 3–5-vuotiaiden lasten ryhmäkooksi 21 lasta. Vuojalahden päiväkoti tarjoaa nykyisellään tilat enimmillään 16 lapsen ryhmälle. Alle 3-vuotiaan lapsen lapsikerroin on arvoltaan 1,75, eli alle 3-vuotiaita voi olla lapsiryhmässä enimmillään yhteensä 12 lasta (1,75x12=21). Myös niin kutsutuissa sisarusryhmissä, missä on eri ikäisiä lapsia (0–5-vuotiaat), lapsiryhmän kertoimet voivat olla enimmillään 21. 3–5-vuotiaiden lasten lapsikerroin on 1. Toisin sanoen, tilanteessa, missä lapsiryhmässä osa lapsista on alle 3-vuotiaita, tilan rajallisuus kompensoituu käyttöasteen kannalta. Tämä ei kuitenkaan poista tilaan liittyviä käytännön arjen haasteita.

Päiväkotiryhmää pienemmän lapsiryhmän käytössä tilat eivät olisi yhtä ahtaat ja toimisivat sen puolesta nykyistä paremmin, esim. päiväkodin toiminnan muuttuessa ryhmäperhepäivähoitomuotoiseksi. Toisaalta Vuojalahden koulurakennuksen kiinteistön lapsikohtaiset kulut kasvavat sitä suuremmiksi mitä vähemmän käyttäjiä rakennuksella on.

10.4 Varhaiskasvatuksen kustannukset toimintayksiköittäin sekä lapsikohtaiset kustannukset

Taulukossa 11 on esitetty varhaiskasvatuksen yksikkökohtaiset toimintakulut vuodelta 2025 ja vertailtu toimintakuluja suhteessa yksikkökohtaisiin lapsimääriin kyseisenä toimintavuonna. Lapsimäärät on laskettu kevättoimintakauden ja syystoimintakauden lapsimäärien keskiarvon perusteella. Esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen ja 1.–2. luokkien iltapäivätoimintaan osallistuvat lapset on laskettu puolikkaina lapsina (0,5).

Varhaiskasvatusyksikkö	Toimintakulut 2025	Kustannus/ lapsi/ vuosi
Kalliolan päiväkoti	- 1 998 605 €*	- 20 290 €
Vuojalahden päiväkoti	- 279 689 €*	- 21 515 €
Koittilan ryhmäperhepäivähoito	- 121 044 €	- 17 292 €
Kirkonkylän perhepäivähoito	- 87 447 €	- 12 492 €

Taulukko 11 Varhaiskasvatuksen toimintakulut ja lapsikohtaiset vuosikustannukset toimintayksiköittäin vuonna 2025

*Vuojalahden koululla ja päiväkodilla työskennelleen työntekijän, varhaiskasvatuksen opettajan sekä varhaiskasvatuksen lastenhoitajan palkkakustannukset olivat vuodelta 2025 tiliöityneet virheellisesti Kalliolan koululle ja päiväkodille. Lisäksi yhden varhaiskasvatuksen lastenhoitajan palkkakustannukset olivat tiliöityneet virheellisesti Vuojalahden päiväkodille. Tämä on korjattu yksiköiden toimintakulujen tarkastelussa.

Kustannuksia vertaillessa on hyvä huomioida seuraavat tekijät:

1. Vuorohoidon ja loma-ajan hoidon kustannukset Kalliolan päiväkodilla: Yksikössä järjestetään yöhoitoa sekä ilta- ja viikonloppuhoitoa, jota kutsutaan vuorohoidoksi. Vuorohoitoa tarvitsee tavallisesti yksittäinen tai muutama lapsi kerrallaan. Vuorohoidon järjestäminen edellyttää päiväkodin laajennettua aukioloaikaa ja tavallista korkeampaa henkilökuntaresurssia. Vuorohoito on lakisääteistä ja kuuluu kunnan järjestämisvelvollisuuksiin. Kalliolan päiväkoti on myös ainoa varhaiskasvatuksen yksikkö, joka on toiminnassa läpi kesäkauden sekä muina koulujen loma-aikoina.

2. Päiväkotimuotoisessa varhaiskasvatuksessa jokaisessa lapsiryhmässä työskentelee vähintään yksi varhaiskasvatuksen opettaja (varhaiskasvatuslaki). Varhaiskasvatuksen opettajan tehtäväkohtainen palkka on noin +400 €/kk enemmän kuin varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtäväkohtainen palkka ja noin +600 €/kk enemmän kuin ryhmäperhepäivähoitajan ja perhepäivähoitajan tehtäväkohtainen palkka. Varhaiskasvatuksen opettajan koulutusvaatimus on kasvatustieteen kandidaatin

korkeakoulututkinto. Varhaiskasvatuksen opettaja vastaa lapsiryhmän pedagogisesta toiminnasta. Hän on opetuksen ja kasvatuksen asiantuntija ja toimii lapsiryhmän henkilöstön tiimivastaavana.

3. Kalliolan päiväkodin lisäosan vuokrakustannus oli vuonna 2025 yhteensä - 230 979 €. Pyrkimyksenä on päättää kiinteistön vuokraus heti sopimuksen sen mahdollistaessa ja siirtää osa Kalliolan päiväkodin toiminnasta kunnan omistuksessa olevaan kiinteistöön. Vuokrasopimuksen päättyessä ja siirryttäessä kunnan omistamaan kiinteistöön, Kalliolan päiväkodin vuosittainen lapsikustannus laskisi tämän jälkeen arviolta noin –18 000 €/lapsi/vuosi.

4. Kirkonkylän perhepäivähoitajat työskentelevät itsenäisesti omassa kodissaan. Tässä varhaiskasvatusmuodossa kunnalle ei muodostu suoria kuluja kiinteistöstä. Perhepäivähoitajille maksetaan kulukorvausta lapsiryhmässä olevien lasten lukumäärän mukaan.

5. Varhaiskasvatusyksikössä olevien lasten lukumäärä vaikuttaa yksikön lapsikohtaisiin vuosittaisiin kustannuksiin. Mitä enemmän lapsia lapsiryhmässä on varhaiskasvatuslain asettama lapsiryhmän enimmäiskoko huomioiden, sitä kustannustehokkaampi on varhaiskasvatuksen yksikkö. Jos päiväkotiryhmä on esimerkiksi puolillaan lapsikohtaiset kustannukset kasvavat, koska ryhmä vaatii toimiakseen tietyn minimimäärän henkilökuntaa. Jos taas lapsiryhmä on täynnä tai lähes täynnä ovat sen kustannukset ideaalit henkilöstön lukumäärään suhteutettuna.

10.5 Vuojalahden päiväkodin lakkauttamisen vaikutukset lasten päiväkotimatkoihin

Varhaiskasvatus on lapsen oikeus, mutta ei velvollisuus, toisin kuin perusopetus, joka on oppivelvollisuuden alaista. Koska varhaiskasvatukseen osallistuminen ei ole velvoittavaa, kunnalla ei ole velvollisuutta kuljettaa lapsia varhaiskasvatukseen tai varhaiskasvatuksesta kotiin. Lasten vanhemmat vastaavat lasten tuomisesta ja hakemisesta päiväkotiin ja perhepäivähoitoon.

Vuojalahden päiväkodilta on matkaa Kalliolan päiväkodille 11 km, tarkoittaen ajallisesti henkilöautolla noin 11 min ajomatkaa (Google Maps). Reitti Vuojalahden päiväkodilta Kalliolan päiväkodille kulkee Mikkelintietä. Tietä huolletaan ympäri vuoden ja tie on hyvin valaistu. Mikkelin suunnalla töissä käyville perheille tulee Vuojalahden päiväkodilta Kalliolan päiväkodille yhteensä 22 km verran lisää ajoa yhteen suuntaan, eli päivittäin 44 km lisää ajomatkaa verrattuna nykytilanteeseen.

10.6 Varhaiskasvatuksen henkilöstön vastaukset kyselyyn

Vuojalahden koulun ja päiväkodin mahdollisesta lakkauttamisesta on esitetty huolia, kuten oppilaiden ja lasten sijoittuminen uusiin tiloihin, ryhmäkokojen suureneminen, tyhjien kiinteistöjen aiheuttamat kulut sekä koulumatkojen piteneminen, mikä voisi heikentää oppilaiden jaksamista. Lisäksi on nostettu esiin perheiden arjen hankaloituminen, kun kuljetukset pitenevät ja kylän elinvoimaisuuden vaarantuminen, sillä koulu ja päiväkoti nähdään kylän ylläpitäjinä.

10.7 Vuojalahden päiväkodin lasten vastaukset kyselyyn

Vuojalahden päiväkodin lapsille (10 lasta) toteutettiin maaliskuussa 2026 kysely, joka pohjautui Vuojalahden koululaisille toteutettavaan vastaavaan kyselyyn. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää, miten päiväkodin mahdollinen lakkauttaminen vaikuttaisi lasten päiväkotipäiviin, arjen sujuvuuteen, ihmissuhteisiin, turvallisuuteen ja hyvinvointiin. Kysymykset käsittelivät lasten päiväkotiarkea. Kysymykset laadittiin yhteistyössä lapsiryhmän varhaiskasvatuksen opettajan ja kunnan varhaiskasvatuksen johtajan kanssa. Kyselystä tiedotettiin etukäteen lasten vanhempia ja lasten vanhimmilta pyydettiin lupa lapselle osallistua kyselyyn. Kaikki lapsiryhmän lapset saivat luvan osallistua kyselyyn.

Kyselyn toteutti lapsille tuttu ja turvallinen aikuinen, lapsiryhmän varhaiskasvatuksen opettaja. Kysely toteutettiin päiväkotipäivän aikana yhdessä varhaiskasvatuksen opettajan kanssa rauhallisessa tilassa, missä muilla lapsilla ei ollut mahdollisuutta kuulla toisten lasten vastauksia tai kommentoida niitä. Jokaiselle lapselle kerrottiin ennen kyselyn aloittamista, että kyselyyn osallistuminen on vapaaehtoista ja kysymyksiin ei tarvitse vastata, jos lapsi ei halua. Lapsille kerrottiin, että kysymykset koskevat päiväkotia. Lasten kanssa ei keskusteltu päiväkodin mahdollisesta lakkauttamisesta tulevaisuudessa. Lapset vastasivat kyselyyn nimettömästi.

Lapsille toteutettu kysely on kouluverkkoselvityksen liitteenä.

Yhteenveto kyselyn tuloksista:

Kaikki Vuojalahden päiväkodin 10 lasta vastasivat kyselyyn. Lapset olivat iältään 2,5–6-vuotiaita.

Suurin osa lapsista tykkäsi käydä päiväkodissa: 6 lasta tykkäsi paljon, 1 jonkin verran ja 3 ei tykännyt ollenkaan.

Kaikki lapset vastasivat kysymykseen ”Mitä tykkäät tehdä päiväkodissa?”. Vastauksissa korostui vahvasti erilaiset leikit sisällä ja ulkona, mm. Ryhmä Hau -leikki, sekä auto- ja rakenteluleikit. Lisäksi erilaiset kädentaidot kuten piirtäminen ja muovailu koettiin mieluisina sekä ulkoliikunta. 3 lasta kertoi tykkäävänsä kavereiden kanssa leikkimisestä sekä 1 lapsi mainitsi tykkäävänsä sisaruksestaan (samassa päiväkotiryhmässä).

Kysymykseen ”Mistä et tykkää päiväkodissa?” vastasi 7/10 lasta. Vastauksissa 3 lasta nosti esiin muiden lasten epämiellyttävän käyttäytymisen, kuten töniminen. Muita epämieluisia asioita päiväkodissa oli mm. nukkumaan meneminen sekä eläinleluilla ja maatilalla leikkiminen.

Kaikki lapset kertoivat heillä olevan kavereita päiväkodissa. Lapsista kahdella (2) oli yksi kaveri, kahdella (2) lapsella muutama kaveri ja kuudella (6) lapsella oli useita kavereita päiväkodissa.

Kysymykseen ”Tykkäätkö siitä, että sisarus on kanssasi samassa ryhmässä?” vastasivat kaikki lapset, kenellä oli sisarus samassa ryhmässä, yhteensä 8/10 lasta. 7 lasta vastasi tykkäävänsä paljon siitä, että sisarus on heidän kanssaan samassa ryhmässä ja 1 lapsi vastasi tykkäävänsä siitä jonkin verran.

Lapsista 6/10 kertoi käyvänsä päiväkodilla vapaa-ajalla leikkimässä tai liikkumassa. 3 lasta kertoi leikkivänsä päiväkodin pihalla sekä 2 lasta kertoi olleensa luistelemassa. 2 lasta oli ollut seuraamassa vanhemman tai muun läheisen harrastustoimintaa.

10.8 Varhaiskasvatustoiminnan tulevaisuuden vaihtoehdot

Kunnan syntyvyysennuste tuleville vuosille on noin 20 lasta vuosittain. Kangasniemen kunnan varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten prosentuaalinen osuus huomioiden 1–5-vuotiaiden ikäluokissa vuosina 2023–2026, tämä tarkoittaa, että noin 85–87 varhaiskasvatusikäistä 1–5-vuotiasta lasta osallistuisi vuosittain varhaiskasvatukseen. Ennusteen toteutuessa olisi käytännössä mahdollista, että noin kolmen vuoden kuluttua (toimintavuonna 2029–2030) kaikki kunnan varhaiskasvatuksen lapset voisivat sijoittua Kalliolan päiväkotiin viiteen lapsiryhmään.

Toisaalta, jos perhepäivähoidon ja ryhmäperhepäivähoidon ryhmiin ja Vuojalahden päiväkotiin/ryhmäperhepäivähoitoon riittää myös jatkossa lapsia, on mahdollista myös, että Kalliolan päiväkoti jatkaa lapsimäärältään nykyistä pienempänä yksikkönä ja varhaiskasvatus hajautuu kunnassa useampaan pienempään toimipisteeseen. Tässä vaihtoehdossa tulee huomioida useamman kiinteistön ylläpidon ja ruokahuollon sekä ylimääräisen henkilöstöresurssin kustannukset.

Varhaiskasvatustoiminnan tulevaisuuden vaihtoehtoina voidaan määrittää seuraavat neljä erilaista vaihtoehtoa:

1. Varhaiskasvatuksen palveluverkko säilytetään nykytilassaan

2. Vuojalahden päiväkodin toiminta lakkaa ja varhaiskasvatustoimintaa järjestetään nykyisissä tiloissa ryhmäperhepäivähoitomuotoisena

3. Varhaiskasvatustoiminta Vuojalahden alueella lakkaa

4. Yhden päiväkodin malli: koko kunnan varhaiskasvatustoiminta keskitetään kirkonkylälle Kalliolan päiväkodille

1. **vaihtoehto: varhaiskasvatuksen palveluverkko säilytetään nykytilassaan**

Taulukko 12. Nykyiset varhaiskasvatuksen yksiköt.

Kangasniemen varhaiskasvatuksessa oli yhteensä 1–5-vuotiaita lapsia 105 lasta (9.11.2026). Lapsipaikkoja oli yhteensä 123, joista Kalliolan päiväkodilla 87 lapsipaikkaa, Vuojalahden päiväkodissa 16 lapsipaikkaa, Koittilan ryhmäperhepäivähoidossa 12 lapsipaikkaa ja kirkonkylän perhepäivähoidossa 8 lapsipaikkaa.

Vapaita lapsipaikkoja oli kunnan varhaiskasvatuksessa yhteensä 18 lapsipaikkaa, eli lähes yhden päiväkodin lapsiryhmän (21 lasta) verran.

Huom. Nykyisessä kiinteistössä tilat 6:lle lapsiryhmälle

Kalliolan päiväkoti, 4 ryhmää

Vuojalahden päiväkoti, 1 ryhmä, 16 lasta

Koittilan ryhmäperhepäivähoidon ryhmä, 8 lasta

Perhepäivähoitajat, 2 ryhmää

Lapsipaikat	98
Henkilöstö lkm	24 + johto
Henkilöstö kust.	928 000 € + johto + sijaiskust.
Tilat	Kalliola 55 000 € Vuojalahti 15 000 € - 40 000 € (jos ei koulua) Koittila 15 000 €
Ruokahuolto	Ruokahuolto Vuojalahteen: jos koulu lakkaa, vaatii työntekijän kuljettamaan ruuan (kuljetuskustannukset 3 000 €/vuosi)
Yhteensä	- 1 038 000 €/vuosi

Taulukko 13. Kokonaiskustannukset henkilöstön ja kiinteistöjen osalta lukuvuonna 2028–2029.

Lasten määrän vähentymisen myötä näyttää tällä hetkellä siltä, että Kalliolan päiväkoti tulee tulevana toimintavuonna 2027–2028 toimimaan neljässä lapsiryhmässä nykyisen viiden lapsiryhmän sijaan. Koittilan ryhmäperhepäivähoidon ryhmä toimisi muutaman vuoden kuluttua 2028–2029 myös nykyistä pienemmällä resurssilla, tarjoten 8 lapsipaikkaa.

2. **vaihtoehto: Vuojalahden päiväkodin toiminta lakkaa ja varhaiskasvatustoimintaa järjestetään nykyisissä tiloissa ryhmäperhepäivähoitomuotoisena**

Kustannusvertailu päiväkoti vs. ryhmäperhepäivähoito

Kustannukset / vuosi	Henkilöstökulut	Tilat	Ruokahuolto	Lapsipaikat	Aukioloaika	Yhteensä
Päiväkoti	Pkhuoltaja + vo + sn + lh **Yht. 153 800 €**	**15 000 – 40 000 €** (riippuen jatkuuko koulun toiminta)	jos koulu lakkaa, kuljetus-kustannukset **3 000 €**/vuosi)	**16**	**6:00-17:00**	**168 000 €/v** Jos koulu lakkaa: **196 800 €/v**
Ryhmäpph	Lh + rpph + rpph **Yht. 102 000 €**	**15 000 – 40 000 €** (riippuen jatkuuko koulun toiminta)	jos koulu lakkaa, kuljetus-kustannukset **3 000 €**/vuosi)	**12**	**7:00-17:00** (8:00-16:00)	**117 000 €/v** Jos koulu lakkaa: **145 000 €/v**

Taulukko 14. Päiväkotitoiminnan muuttaminen ryhmäperhepäivähoitopaikaksi tulee noin 51 000€ edullisemmaksi.

Tulevaisuuden (2028-) vaihtoehdot 2.

Kalliolan päiväkoti, 4 ryhmää

Vuojalahden ryhmäperhepäivähoidon ryhmä, 12 lasta

Koittilan ryhmäperhepäivähoidon ryhmä, 8 lasta

Perhepäivähoitajat, 2 ryhmää

Tarjoamme varhaiskasvatusta päiväkodissa kirkonkylällä sekä ryhmäperhepäivähoitoa Vuojalahdessa ja Koittilassa.

Lapsipaikat	94
Henkilöstö lkm	23 + johto
Henkilöstö kust.	876 000 € + johto + sijaiskust.
Tilat	Kalliola 55 000 € Vuojalahti 15 000 € - 40 000 € (jos ei koulua) Koittila 15 000 €
Ruokahuolto	Ruokahuolto Vuojalahteen: jos koulu lakkaa, vaatii työntekijän kuljettamaan ruuan (kuljetuskustannukset 3 000 €/vuosi)
Yhteensä	- 986 000 €/vuosi

Taulukko 15. Kustannukset henkilöstön ja tilojen osalta ovat 2. vaihtoehdossa noin 52 000 €/toimintavuosi edullisemmat kuin 1. vaihtoehdossa.

3. **vaihtoehto: varhaiskasvatustoiminta jatkuu kirkonkylällä sekä Koittilassa, Vuojalahden toiminta lakkaa.**

Taulukko 16. Varhaiskasvatuksen keskittäminen kirkonkylälle sekä Koittilaan tuovat säästöjä verrattuna 1. vaihtoehtoon noin 194 500 €/ toimintavuosi ja 2. vaihtoehtoon noin 142 500 €/ toimintavuosi henkilöstön ja kiinteistöjen osalta. Kirkonkylän lapsiryhmien määrä ei nousisi Vuojalahden toimintayksikön lakkautumisen myötä.

4. **vaihtoehto: varhaiskasvatustoiminta keskitetään kirkonkylälle Kalliolan päiväkodille**

Tulevaisuuden (2028-) vaihtoehdot 4.

Yhden päiväkodin malli.

Kalliolan päiväkoti, 5 ryhmää

Lapsipaikat	87
Henkilöstö lkm	18 + johto
Henkilöstö kust.	723 000 € + johto + sijaiskust.
Tilat	Kalliola 55 000 €
Ruokahuolto	
Yhteensä	- 778 000 €/vuosi

Taulukko 17. Koko varhaiskasvatustoiminnan keskittäminen kirkonkylälle tuovat säästöjä verrattuna 1. vaihtoehtoon noin 260 000 €/ toimintavuosi ja 2. vaihtoehtoon noin 208 000 €/ toimintavuosi sekä 3. vaihtoehtoon 65 000 €/ toimintavuosi henkilöstön ja kiinteistöjen osalta.

Vaihtoehtojen vertailu

vaihtoehto	lapsipaikat	henkilöstö (lkm)	henkilöstön kustannukset	tilat	yhteensä	ero 1. vaihtoehtoon
1. nykytila	98	24	928 000 €/v	110 000 €/v	1 038 000 €/v	
2. rpph 2 x	94	23	876 000 €/v	110 000 €/v	986 000 €/v	-52 000 €
3. rpph 1 x	91	20	773 500 €/v	70 000 €/v	843 500 €/v	-194 500 €
4. yksi päiväkoti	87	18	723 000 €/v	55 000 €/v	778 000 €/v	-260 000 €

Taulukko 18. Eri vaihtoehtojen vertailu henkilöstö- ja kiinteistökustannusten osalta.

Johtopäätökset Vuojalahden varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisestä

Varhaiskasvatustoiminnan säilyttäminen Vuojalahdessa näyttäytyy merkityksellisenä alueen lasten vanhemmille sekä muille asukkaille. Varhaiskasvatuspalvelu kylällä nähdään merkittävänä vetovoimatekijänä alueella ja pientä kodinomaista varhaiskasvatusyksikköä pidetään arvossa. Vuojalahden päiväkodin lapsille sisarusryhmä näyttäytyi tärkeänä ja merkitykselliseną - Kalliolan päiväkodilla ei ole vastaavaa sisarusryhmää, vaan lapsiryhmät on muodostettu syntymävuoden perusteella.

Jos varhaiskasvatustoiminta Vuojalahden päiväkodilla lakkaisi kokonaan siirtyisivät Vuojalahden päiväkodin lapset Kalliolan päiväkodille ja mahdollisesti osin kirkonkylän perhepäivähoitoon. Tällöin osalle perheistä tulisi 44 km lisää ajokilometrejä arkipäiviin, minkä voidaan nähdä osaltaan myös heikentävän alueella asuvien lapsiperheiden hyvinvointia. Lakkautuminen vaikuttaisi varhaiskasvatuksen henkilöstöön siten, että osaa määräaikaisista työsuhteista ei olisi enää tarve jatkaa, eikä eläköityvien työntekijöiden tilalle palkata uutta henkilökuntaa. Säästöä saataisiin henkilöstömenoista tällöin 154 500 €/ toimintavuosi. Lisäksi tässä vaihtoehdossa säästöä tulisi Vuojalahden kiinteistön kustannusten (noin 40 000 €) ja ruokakuljetusten kustannusten jäädessä pois.

Jos Vuojalahden koulun toiminta lakkaa ja varhaiskasvatus jatkaa koulun tiloissa, tulee kuitenkin ottaa huomioon rakennuksen kiinteistön kustannukset (esim. lämmitys ja sähkö), jotka tässä tapauksessa kohdistuisivat koko Vuojalahden kiinteistön osalta 8–12 lapsen varhaiskasvatukseen, sekä ruuan toimitukseen liittyvät kustannukset. Ruoka tulisi edelleen kuljettaa joka arkipäivä keskuskeittiöltä toimipisteeseen. Haasteita tulevaisuuden toiminnan järjestämiselle aiheuttaa myös Vuojalahden koulun ja päiväkodin kiinteistö, jonka on todettu palvelevan heikosti päiväkotitoiminnan tarpeita. Kiinteistössä ei kuitenkaan ole todettu välittömiä isompia korjaustarpeita.

Lapsiperheiden kannalta varhaiskasvatuspalvelujen tarjoaminen Vuojalahden alueella on selvityksessä esiin tulleet seikat huomioiden perusteltua. Vuojalahden toiminnan muuttaminen päiväkodista ryhmäperhepäivähoidoksi syksystä 2028 alkaen on tarkoituksenmukaista lapsimäärän pienentyessä. Ryhmäperhepäivähoidon ryhmäkoko on 8–12 lasta. Henkilöstökustannusten vähenemisen myötä saadaan tällä ratkaisulla säästöä noin 52 000 €/ toimintavuosi.